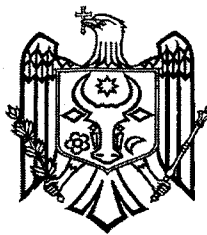

**CURTEA
DE APEL CHIȘINĂU**
2043, mun. Chișinău, str. Teilor 4
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Tel. (022) 63-53-53; Fax: (022) 63-53-55

**АПЕЛЛЯЦИОННАЯ
ПАЛАТА КИШИНЭУ**
2043, мун. Кишинэу, ул. Теилор 4,
www.instante.justice.md; e-mail: cac@justice.md
Тел. (022) 63-53-53; Факс: (022) 63-53-55

21.03.2017

Dosarul nr. **2a-4421/16**

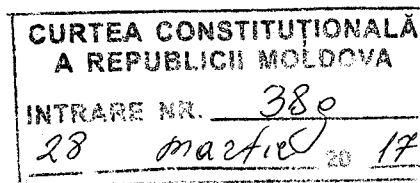
Curtea Constituțională a RM
mun. Chișinău str. Alexandru Lăpușneanu 28

Curtea de Apel Chisinau vă remite dosarul nr. **2a-4421/16** la acțiunea înaintată de Zinaida Cociu către Instituția Medico-Sanitară Publică SCMC „V. Ignatenco” privind contestarea încălcării dreptului la muncă, pentru examinarea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate înaintată de către IMSP „SCMC Valentin Ignatenco”

Anexa: **Dosarul civil 2a-4421/16** pe 200 file și CD.

**Vicepreședintele
Curtii de Apel Chisinau**

Nelea Budăi

Dosarul nr.2a-4421/2016

Prima instanță: Judecătoria Centru, mun. Chișinău (jud. Ion Țurcanu)

ÎNCHEIERE

Colegiul civil și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

16 martie 2017

mun. Chișinău

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul:

Nelea Budăi

Judecătorii:

Ion Muruianu și Valeri Efros

Grefierul:

Maria Munteanu

examinând în ședință publică, chestiunea ridicării excepției de neconstituționalitate la demersul apelantului IMSP „SCMC Valentin Ignatenco”, a cauzei civile la cererea de chemare în judecată depusă de Cociu Zinaida către IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea asigurării accesului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida privind constatarea nulității ordinului de concediere și anularea contractului individual de muncă,

CONSTATĂ :

La 14 aprilie 2016, Cociu Zinaida a depus cerere de chemare în judecată către IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea asigurării accesului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată.

Ulterior, IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” a depus cerere reconvențională către Cociu Zinaida privind constatarea nulității ordinului de concediere și anularea contractului individual de muncă.

Prin hotărârea Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016, s-a respins ca fiind neîntemeiată cererea reconvențională și s-a admis parțial acțiunea principală.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” a depus cerere de apel nemotivat, prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărârii Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 20 iulie 2016, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii depuse de Cociu Zinaida și de admitere a acțiunii reconvenționale.

La data de 13 decembrie 2016, prin intermediul cancelariei Curții de Apel Chișinău, apelantul IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” a depus cerere privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând admiterea cererii și sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității prevederilor art.355 alin.(1) lit. a) Codul muncii.

În motivarea demersului a indicat că, în procesul examinării cauzei s-a constatat că instanța judecătorească a aplicat și urmează să aplice prevederile art.355 alin.(1) lit. a) Codul muncii, invocate de către intimata Cociu Zinaida pentru înaintarea cererii de chemare în judecată inițiale, precum și drept motiv pentru a fi respinsă ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida, intimat Mihalcean Angela, privind constatarea nulității contractului individual de muncă.

Consideră că aceste prevederi sunt în contradicție cu art.4 alin.(1) și alin.(2), art.7, 8 alin.(1) și alin.(2), 16, 20, 26 alin.(1) și alin.(2) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale, IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art.260 alin.(1) lit. e) Cod de procedură civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

În ședința de judecată, intimata Cociu Zinaida și reprezentantul său, avocatul Mărgineanu Iurie, nu au susținut demersul dat și au solicitat respingerea acestuia, ca fiind depus într-o tergiversare a examinării cauzei.

Reprezentantul apelantului IMSP „SCMC Valentin Ignatenco”, fiind legal citat, la ședința de judecată nu s-a prezentat din motive necunoscute instanței.

Analizând materialele cauzei și demersul apelantului, Colegiul civil consideră necesar de a admite demersul IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate din următoarele considerente.

În conformitate cu art.12¹ alin.(1) Cod de procedură civilă, dacă în procesul judecării pricinii se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile Constituției Republicii Moldova, iar controlul constituționalității actului normative este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată formulează o sesizare a Curții Constituționale pe care o transmite prin intermediul Curții Supreme de Justiție. Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărârii pronunțate se suspendă.

În argumentarea soluției adoptate, Colegiul atestă că, potrivit pct.81-84 din Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reținut că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze. Curtea a mai reținut că judecătorul

ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții: obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin.(1) lit. a) din Constituție; excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică faptul că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu; prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei; nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate. Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Astfel, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate la paragraful 82.

Prin urmare, instanța de apel constată că, în speță, sunt prezente temeiurile de sesizare a Curții Constituționale prin intermediul Curții Supreme de Justiție pentru interpretarea prevederilor art.355 alin.(1) lit. a) Codul muncii.

Totodată, conform art.260 alin.(1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească este obligată să suspende procesul în cazul ridicării excepției de constituționalitate.

În fine, ținând cont de circumstanțele de fapt și de drept expuse supra, Colegiul civil consideră necesar de a admite cererea apelantului IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu remiterea cauzei către Curtea Supremă de Justiție pentru sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității prevederilor art.355 alin.(1) lit. a) Codul muncii, iar procesul civil în cauză se suspendă până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

În conformitate cu art.12¹, 260 alin.(1) lit. e), art.263, 269-270 Cod de procedură civilă, Colegiul civil și de contencios administrativ,

DISPUNE :

Se admite cererea apelantului IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind ridicarea excepției de neconstituționalitate.

Se remite cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cociu Zinaida către IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea asigurării accesului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor de judecată și cererea reconvențională înaintată de IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida privind constatarea nulității ordinului de concediere și anularea contractului individual de muncă, către Curtea Supremă de Justiție pentru sesizarea Curții Constituționale privind controlul constituționalității prevederilor art.355 alin.(1) lit. a) Codul muncii.

Procesul în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Cociu Zinaida către IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea asigurării accesului la locul de muncă, încasarea salariului pentru absența forțată de la muncă, încasarea penalității, a prejudiciului moral și a cheltuielilor

de judecată și cererea reconvențională înaintată de IMSP „SCMC Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida privind constatarea nulității ordinului de concediere și anularea contractului individual de muncă, se suspendă până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională.

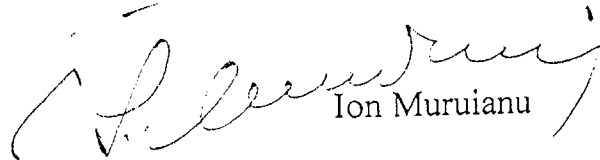
Încheierea poate fi atacată cu recurs la Curtea Supremă de Justiție, atât cât durează suspendarea procesului, prin intermediul Curții de Apel Chișinău.

Președintele ședinței,
Judecătorul:

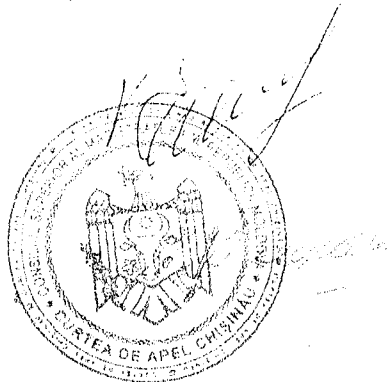
Nelea Budăi

Judecătorii:

Ion Muruianu

Valeri Efros

**Direcția Sănătății a Consiliului Municipal Chișinău
INSTITUȚIA MEDICO-SANITARĂ PUBLICĂ
SPITALUL CLINIC MUNICIPAL PENTRU COPII
“VALENTIN IGNATENCO”**

str. Grenoble 149, MD-2019, mun. Chișinău
Tel. +373 22 20 88 50, +373 22 20 88 88, +373 22 72 57 66;
Fax. +373 22 72 58 29; e-mail: v.ignatenco@ms.md

13 decembrie 2016 Nr.01-9/537

La nr. _____ din _____

**Curtea Constituțională
a Republicii Moldova**

Dosar nr. 2a-4421/16

*Locația ședinței de judecată:
bd. Ștefan cel mare și Sfânt nr. 73
sala de ședințe nr. 1*

Termen:
14 decembrie 2016
ora: 10.00

Apelant:

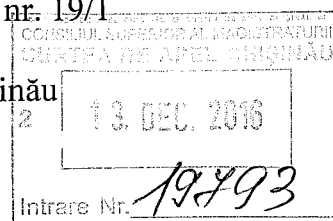
**Instituția Medico-Sanitară Publică
Spitalul Clinic Municipal pentru Copii
“Valentin Ignatenco”**
str. Grenoble nr. 149
MD-2019, mun. Chișinău

Intimat:

Cociu Zinaida
bd. Moscova nr. 15/2
apartament nr. 30
MD-2068, mun. Chișinău

Intimat:

Mihalcean Angela
bd. Mircea cel Bătrân nr. 19/1
apartament nr. 129
MD-2075, mun. Chișinău

**CERERE DE RIDICARE
A EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE**

/în ordinea aricolului 12¹ Cod de Procedură Civilă/

În procedura Curții de Apel mun. Chișinău se află pe rol spre examinare în ordine de apel pricina civilă nr. 2a-4421/16, la cererea de apel declarată de către Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” în pricina civilă la cererea de chemare în judecată inițială înaintată de Cociu Zinaida către Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco”, intervenient accesoriu Mihalcean Angela, privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea permiterii accesului la muncă,

încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, penalității pentru fiecare zi de întârziere, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, precum și la cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida, intervenient accesoriu Mihalcean Angela, privind constatarea nulității contractului individual de muncă.

În procesul examinării cauzei s-a constatat că instanța judecătorească a aplicat și urmează să aplice prevederile art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 invocate de către intimat Cociu Zinaida pentru înaintarea cererii de chemare în judecată inițiale, precum și drept motiv pentru a fi respinsă ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida, intimat Mihalcean Angela, privind constatarea nulității contractului individual de muncă.

Aceste prevederi ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154-XV din 28 martie 2003 sunt în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20, 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin Încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

Cu referire la Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că Înalta Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative impropriei instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înalta Curte a decis că **judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§82):**

- obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la Art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;

- excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate au fost aplicate sau urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei;

- nu există o hotărâre anterioară a Curții având drept obiect prevederile contestate;

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, **orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.**

NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003, dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 355. Examinarea cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă

(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

a) în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”

I. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. **Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994**
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a

tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă, religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (*încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărîrea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997*)

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori

al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14. Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003 (publicat în Monitorul Oficial nr. 159–161 din 23 iulie 2003)

Articolul 349. Părțile litigiilor individuale de muncă și părțile conflictelor colective de muncă

Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

- a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;
- b) angajatorii persoane fizice și juridice;
- c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;
- d) patronatele;
- e) autoritățile publice centrale și locale, după caz;
- f) procurorul, conform legislației în vigoare.

Articolul 352. Examinarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă

(1) Cererea de soluționare a litigiului individual de muncă sau a conflictului colectiv de muncă (revendicările în cazul procedurii de conciliere) se depune la organul competent de jurisdicție a muncii de partea interesată (art.349) și se înregistrează de acesta în modul stabilit.

(2) În procesul examinării cererii, părțile sînt în drept să-și explice poziția și să prezinte organului de jurisdicție a muncii toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

(3) Organul de jurisdicție a muncii apreciază probele prezentate de către părți și ia decizii conform legislației în vigoare.

Articolul 354. Litigiile individuale de muncă

Se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind:

- a) încheierea contractului individual de muncă;
- b) executarea, modificarea și suspendarea contractului individual de muncă;
- c) încetarea și nulitatea, parțială sau totală, a contractului individual de muncă;
- d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă;
- e) rezultatele concursului;
- f) anularea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) de angajare în serviciu, emis conform art. 65 alin. (1);
- g) neeliberarea în termen a carnetului de muncă, înscrierile incorecte efectuate în acesta;
- h) alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.

Articolul 355. Examinarea cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă

(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

- a) în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său;

[Art. 355 alin. (1), lit. a) modificată prin Legea nr. 168 din 09 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 160-162 din 07 septembrie 2010, art. 586]

II. ARGUMENTELE ÎN SUSȚINEREA NECONSTITUȚIONALITĂȚII ART. 355 ALIN (1) LIT. A) CODUL MUNCII AL REPUBLICII MOLDOVA NR. 154–XV DIN 28 MARTIE 2003

Prevederile art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Dispoziția legală al art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 prevede că: „Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.”

Totodată, articolul 354 Codul Muncii stabilește că: „Se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind: **a) încheierea contractului individual de muncă;** b) executarea, modificarea și

suspendarea contractului individual de muncă; c) **încetarea și nulitatea, parțială sau totală, a contractului individual de muncă**; d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă; e) **rezultatele concursului**; f) **anularea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărârii) de angajare în serviciu, emis conform art. 65 alin. (1)**; g) neeliberarea în termen a carnetului de muncă, înscrierile incorecte efectuate în acesta; h) **alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.**

Concomitent, prevederile art. 349 stabilește **părțile litigiilor individuale de muncă și părțile conflictelor colective de muncă**, potrivit căruia: „Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;

b) angajatorii persoane fizice și juridice;

c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;

d) patronatele;

e) autoritățile publice centrale și locale, după caz;

f) procurorul, conform legislației în vigoare.”

Prin urmare, rezultă că înaintarea unor pretenții cu caracter nepatrimonial în cadrul unor litigii care țin de domeniul dreptului muncii, de către persoanele menționate în prevederile art. 349 literele b) – f) Codul Muncii, adică, **b) angajatorii persoane fizice și juridice; c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; d) patronatele; e) autoritățile publice centrale și locale, după caz; f) procurorul, conform legislației în vigoare; SE EFECTUEAZĂ ÎN ORDINEA ART. 355 ALIN. (1) LIT. A) CODUL MUNCII NR. 154–XV DIN 28 MARTIE 2003 CARE STIPULEAZĂ CĂ: „CEREREA PRIVIND SOLUȚIONAREA LITIGIULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ SE DEPUNE ÎN INSTANȚA DE JUDECATĂ ÎN TERMEN DE 3 LUNI DE LA DATA CÎND SALARIATUL A AFLAT SAU TREBUIA SĂ AFLE DESPRE ÎNCĂLCAREA DREPTULUI SĂU”.**

Astfel, termenul stabilit de art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 stabilește un termen special pentru adresarea în instanța de judecată: **3 (trei) luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.** Prin urmare, după cum a invocat în speță reprezentantul reclamantei în acțiunea inițială, avocatul Iurie Mărgineanu, precum și a fost aplicat de către prima instanță în fond, acest termen este aplicabil nu numai pentru salariat, dar și pentru angajator. Mai mult ca atât, raportând cele menționate la prevederile art. 349 literele b) – f) Codul Muncii, rezultă că termenul de 3 (trei) luni de zile, care ia naștere din momentul în care un salariat a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său se aplică inclusiv următoarelor categorii de persoane, părți ale litigiilor individuale de muncă: **b) angajatorii persoane fizice și juridice; c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; d) patronatele; e) autoritățile publice centrale și locale, după caz; f) procurorul, conform legislației în vigoare.**

În situația respectivă, Instituția Medico-Sanitară Publică Spitalul Clinic Municipal pentru Copii "Valentin Ignatenco" consideră că se încalcă principiul egalității și dreptului la egalitatea a armelor în cadrul unui proces judiciar din domeniul dreptului muncii, ori, în prevederea contestată condiționează începutul curgerii termenului de adresare în instanțele judecătorești pentru **angajatorii persoane fizice și juridice; sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; patronate; autorități publice centrale și locale; procuror**, anume de la data când salariatul, în calitate de parte al raportului de muncă **a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.**

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunele de diferite grade.

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marckx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Alteori, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul NunesDias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 **nu corespund rigorilor menționate**, fiind astfel **în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**, deoarece prevederea contestată impune **începutul curgerii termenului de prescripție pentru adresarea în instanță în cazul litigiilor de muncă cu caracter nepatrimonial pentru angajatorii persoane fizice și juridice; sindicate și alți reprezentanți ai salariaților; patronate; autorități publice centrale și locale; procuror, de la data când salariatul, în calitate de parte unilaterală al raportului de muncă a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, și, prin consecință prevederile contestate ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 urmează să fie declarate neconstituționale.**

În baza celor expuse și în conformitate cu articolul 12¹, art.art. 55, 56, 75, 80, 81, 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă, —

SOLICIT:

1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003, potrivit căreia: „Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”;**
4. **Declararea neconstituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003.**

Anexe:

1. Formularul de sesizare a Curții Constituționale, anexat pe 13 (treisprezece) file.

Director

Instituția Medico–Sanitară Publică

Spitalul Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco”

Alexandru HOLOSTENCO

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

str. Alexandru Lăpușneanu nr. 28,
ChișinăuMD 2004,
Republica Moldova

SESIZARE

prezentată în conformitate cu articolul 135 al Constituției,
privind excepția de neconstituționalitate

Prezenta sesizare este un document juridic și poate afecta drepturile și obligațiile dumneavoastră.

I – AUTORUL SESIZĂRII

(Informații cu privire la autorul sesizării și eventualul său reprezentant)

1. Denumire **Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco”**

Reprezentat de:

1. Nume **HOLOSTENCO** 2. Prenume **Alexandru**

3. Funcția –**Director**

4. Adresa – **mun. Chișinău, strada Grenoble nr. 149**

5. Tel.;**+373 022 729907, +373 022 268885 Fax: +373 022 738781**

6. Numele și prenumele reprezentantului* **Egor Lozan**

7. Ocupația reprezentantului –**jurist**

8. Adresa reprezentantului **mun. Chișinău, strada Grenoble nr. 149**

9. Tel. **+373 022 20-88-50** 10. Fax **72-57-69**

* Dacă autorul sesizării este reprezentat/ă, a se anexa o procură semnată de autorul sesizării.

II – OBIECTUL SESIZĂRII

1. **Controlul constituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003, potrivit căreia: „Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”;**
2. **Declararea neconstituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003.**

III CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

În procedura Curții de Apel mun. Chișinău se află pe rol spre examinare în ordine de apel pricina civilă nr.02–2a–23462–20102016, la cererea de apel declarată de către Instituția Medico–Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” în pricina civilă la cererea de chemare în judecată inițială înaintată de Cociu Zinaida către Instituția Medico–Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco”, intervenient accesoriu Mihalcean Angela, privind constatarea încălcării dreptului la muncă, obligarea permiterii accesului la muncă, încasarea salariului pentru lipsa forțată de la muncă, penalității pentru fiecare zi de întârziere, prejudiciului moral și cheltuielilor de judecată, precum și la cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Instituția Medico–Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida, intervenient accesoriu Mihalcean Angela, privind constatarea nulității contractului individual de muncă.

În procesul examinării cauzei s–a constatat că instanța judecătorească a aplicat și urmează să aplice prevederile art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003 invocate de către reclamantul în acțiunea inițială–pîrîtul reconvențional Cociu Zinaida pentru înaintarea cererii de chemare în judecată inițiale, precum și drept motiv pentru a fi respinsă ca fiind tardivă cererea de chemare în judecată reconvențională înaintată de Instituția Medico–Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” către Cociu Zinaida, intervenient accesoriu Mihalcean Angela, privind constatarea nulității contractului individual de muncă.

Aceste prevederi ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003 sunt în contradicție cu Articolele 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20, 26 alin. (1) și

alin. (2) din Constituția Republicii Moldova. Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului legislativ aplicat este de competența Curții Constituționale a Republicii Moldova, Instituția Medico-Sanitară Publică Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate, care potrivit art. 260 alin. (1) lit. e) Cod de Procedură Civilă obligă instanța judecătorească să suspende procesul și să formuleze prin Încheiere judecătorească o sesizare a Curții Constituționale.

Cu referire la Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea Articolului 135 alineat (1) litera b) din Constituția Republicii Moldova subliniem faptul că Înalta Curte Constituțională a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Înalta Curte a decis că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea următoarelor condiții (§ 82):

- *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la Art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova;*
- *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*
- *prevederile contestate au fost aplicate sau urmează să fie aplicate la soluționarea cauzei;*
- *nu există o hotărâre anterioară a Curții având drept obiect prevederile contestate;*

Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.

NORMA DE DREPT SUPUSĂ VERIFICĂRII CONSTITUȚIONALITĂȚII

Prezenta sesizare are drept obiect de examinare normele de drept incluse în art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003, dat fiind faptul că acestea contravin atât normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, cât și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și

Libertăților Fundamentale, normele contestate neconstituționale fiind următoarele:

„Articolul 355. Examinarea cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă

(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

a) în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”

I. CADRUL NORMATIV PERTINENT

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la data de 29 iulie 1994
(publicată în *Monitorul Oficial nr. 1 din 12 august 1994*)

Articolul 4

Drepturile și libertățile omului

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

(2) Dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Articolul 7

Constituția, Lege Supremă

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

(2) Intrarea în vigoare a unui tratat internațional conținând dispoziții contrare Constituției va trebui precedată de o revizuire a acesteia.

Articolul 16

Egalitatea

(1) Respectarea și ocrotirea persoanei constituie o îndatorire primordială a statului.

(2) Toți cetățenii Republicii Moldova sînt egali în fața legii și a autorităților publice, fără deosebire de rasă, naționalitate, origine etnică, limbă,

religie, sex, opinie, apartenență politică, avere sau de origine socială.

Articolul 20

Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 26

Dreptul la apărare

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

2. Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (*încheiată la Roma în data de 04 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298–XIII din 24 iulie 1997*)

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele părți contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în titlul I al prezentei convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărârea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

Articolul 13. Dreptul la un recurs efectiv

Orice persoană, ale cărei drepturi și libertăți recunoscute de prezenta convenție au fost încălcate, are dreptul să se adreseze efectiv unei instanțe naționale, chiar și atunci când încălcarea s-ar datora unor persoane care au acționat în exercitarea atribuțiilor lor oficiale.

Articolul 14. Interzicerea discriminării

Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție trebuie să fie asigurată fără nici o deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație.

3. Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154–XV din 28 martie 2003 (publicat în Monitorul Oficial nr. 159–161 din 23 iulie 2003)

Articolul 349. Părțile litigiilor individuale de muncă și părțile conflictelor colective de muncă

Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

- a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;
- b) angajatorii persoane fizice și juridice;
- c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;
- d) patronatele;
- e) autoritățile publice centrale și locale, după caz;
- f) procurorul, conform legislației în vigoare.

Articolul 352. Examinarea litigiilor individuale de muncă și a conflictelor colective de muncă

(1) Cererea de soluționare a litigiului individual de muncă sau a conflictului colectiv de muncă (revendicările în cazul procedurii de conciliere) se depune la organul competent de jurisdicție a muncii de partea interesată (art.349) și se înregistrează de acesta în modul stabilit.

(2) În procesul examinării cererii, părțile sînt în drept să-și explice poziția și să prezinte organului de jurisdicție a muncii toate probele și justificările pe care le consideră necesare.

(3) Organul de jurisdicție a muncii apreciază probele prezentate de către părți și ia decizii conform legislației în vigoare.

Articolul 354. Litigiile individuale de muncă

Se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind:

- a) încheierea contractului individual de muncă;
- b) executarea, modificarea și suspendarea contractului individual de muncă;
- c) încetarea și nulitatea, parțială sau totală, a contractului individual de

muncă;

d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă;

e) rezultatele concursului;

f) anularea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii) de angajare în serviciu, emis conform art. 65 alin. (1);

g) neeliberarea în termen a carnetului de muncă, înscrierile incorecte efectuate în acesta;

h) alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.

Articolul 355. Examinarea cererii privind soluționarea litigiului individual de muncă

(1) Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată:

a) în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său;

[Art. 355 alin. (1), lit. a) modificată prin Legea nr. 168 din 09 iulie 2010, publicată în Monitorul Oficial nr. 160-162 din 07 septembrie 2010, art. 586]

EXPUNEREA PRETINSEI SAU A PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI, PRECUM ȘI A ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

Prevederile art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 vin în contradicție cu prevederile normelor Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), art. 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, și Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Dispoziția legală al art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 prevede că: „Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.”

Totodată, articolul 354 Codul Muncii stabilește că: „Se consideră litigii individuale de muncă divergențele dintre salariat și angajator privind: **a) încheierea contractului individual de muncă; b) executarea, modificarea și suspendarea contractului individual de muncă; c) încetarea și nulitatea, parțială sau totală, a contractului individual de muncă; d) plata despăgubirilor în cazul neîndeplinirii sau îndeplinirii necorespunzătoare a obligațiilor de către una din părțile contractului individual de muncă; e) rezultatele concursului; f) anularea ordinului (dispoziției, deciziei, hotărîrii)**

de angajare în serviciu, emis conform art. 65 alin. (1); g) neeliberarea în termen a carnetului de muncă, înscrierile incorecte efectuate în acesta; h) **alte probleme ce decurg din raporturile individuale de muncă.**

Concomitent, prevederile art. 349 stabilește **părțile litigiilor individuale de muncă și părțile conflictelor colective de muncă**, potrivit căruia: „Pot fi părți ale litigiilor individuale de muncă și ale conflictelor colective de muncă:

a) salariații, precum și orice alte persoane titulare ale unor drepturi și/sau obligații, în temeiul prezentului cod;

b) angajatorii persoane fizice și juridice;

c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților;

d) patronatele;

e) autoritățile publice centrale și locale, după caz;

f) procurorul, conform legislației în vigoare.”

Prin urmare, rezultă că înaintarea unor pretenții cu caracter nepatrimonial în cadrul unor litigii care țin de domeniul dreptului muncii, de către persoanele menționate în prevederile art. 349 literele b) – f) Codul Muncii, adică, **b) angajatorii persoane fizice și juridice; c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; d) patronatele; e) autoritățile publice centrale și locale, după caz; f) procurorul, conform legislației în vigoare; SE EFECTUEAZĂ ÎN ORDINEA ART. 355 ALIN. (1) LIT. A) CODUL MUNCII NR. 154–XV DIN 28 MARTIE 2003 CARE STIPULEAZĂ CĂ: „CEREREA PRIVIND SOLUȚIONAREA LITIGIULUI INDIVIDUAL DE MUNCĂ SE DEPUNE ÎN INSTANȚA DE JUDECATĂ ÎN TERMEN DE 3 LUNI DE LA DATA CÎND SALARIATUL A AFLAT SAU TREBUIA SĂ AFLE DESPRE ÎNCĂLCAREA DREPTULUI SĂU”.**

Astfel, termenul stabilit de art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 stabilește un termen special pentru adresarea în instanța de judecată: **3 (trei) luni de la data cînd salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.** Prin urmare, după cum a invocat în speță reprezentantul reclamantei în acțiunea inițială, avocatul Iurie Mărgineanu, precum și a fost aplicat de către prima instanță în fond, acest termen este aplicabil nu numai pentru salariat, dar și pentru angajator. Mai mult ca atât, raportând cele menționate la prevederile art. 349 literele b) – f) Codul Muncii, rezultă că termenul de 3 (trei) luni de zile, care ia naștere din momentul în care un salariat **a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său** se aplică inclusiv următoarelor categorii de persoane, părți ale litigiilor individuale de muncă: **b) angajatorii persoane fizice și juridice; c) sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; d) patronatele; e) autoritățile publice centrale și locale, după caz; f) procurorul, conform legislației în vigoare.**

În situația respectivă, Instituția Medico–Sanitară Publică Spitalul Clinic Municipal pentru Copii “Valentin Ignatenco” consideră că se încalcă principiul egalității și dreptului la egalitatea a armelor în cadrul unui proces judiciar din

domeniul dreptului muncii, ori, în prevederea contestată condiționează începutul curgerii termenului de adresare în instanțele judecătorești pentru **angajatorii persoane fizice și juridice; sindicatele și alți reprezentanți ai salariaților; patronate; autorități publice centrale și locale; procuror**, anume de la data când salariatul, în calitate de parte al raportului de muncă **a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său.**

Dreptul la un proces echitabil constituie una dintre componentele principiului asigurării preeminenței dreptului într-o societate democratică. După cum a arătat Înalta Curte Europeană a Drepturilor Omului, statele semnatare ale Convenției au decis să ia toate măsurile necesare pentru apărarea efectivă a unor drepturi enunțate de Declarația Universală a Drepturilor Omului, „datorită atașamentului lor sincer la principiul preeminenței dreptului” (cazul Golder contra Regatul Unit, hotărârea dn 21.02.1975, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Série A nr. 18, § 34). Aceste măsuri semnifică organizarea unei bune administrări a justiției, credibilă, sigură, imparțială și independentă pentru cei ce ajung în fața instituțiilor judiciare. De aceea, instanța europeană a reținut ideea că într-o societate democratică, în sensul Convenției, dreptul la o bună administrare a justiției ocupă un loc important, astfel că o interpretare restrictivă a dispozițiilor articolului 6 nu ar corespunde cu obiectul și scopul prevederilor sale (cazul Wemhoff contra Germania, hotărârea din 27.06.1968, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 7, § 8 ; cazul Delcourt contra Belgia, hotărârea din 17.01.1970, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 11, § 25).

În același timp, dreptul la un proces echitabil este o componentă esențială a altui principiu fundamental care rezultă din dispozițiile Convenției, anume acela al afirmării unei ordini publice europene a drepturilor omului. În cadrul acestei ordini publice specifice, statele semnatare și-au asumat obligații de natură să asigure ca drepturile garantate de Convenție să fie concrete și efective, nu teoretice și iluzorii, iar cele cuprinse în articolul 6 au tocmai acest scop: efectivitatea dreptului la un proces echitabil (cazul Prințul Hans – Adam II de Liechtenstein contra Germania, hotărârea din 12.07.2001, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI [Marea Cameră], Recueil 2001 – VIII, § 45).

Dreptul la un proces echitabil impune organizarea sistemului judiciar astfel încât acesta să asigure posibilitatea contestării efective a deciziilor judiciare emise de tribunele de diferite grade.

Instanța europeană de contencios al drepturilor omului a elaborat o jurisprudență potrivit cu care dreptul de acces la un tribunal presupune, printre altele, respectarea principiului securității juridice, principiu considerat ca fiind „în mod necesar inerent atât dreptului Convenției, cât și dreptului comunitar” (cazul Marckx contra Belgia, hotărârea din 13.06.1979, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 31, § 58).

Alteori, principiul securității juridice a fost avut în vedere de instanța europeană cu privire la condițiile ce au a fi îndeplinite pentru punerea efectivă în valoare a dreptului la un tribunal, sub forma exercitării unei anumite căi de atac reglementate de legislația internă a statelor contractante. Din acest punct de vedere, ea a decis, spre exemplu, că normele naționale privitoare la termenele în care pot fi exercitate anumite căi de atac urmăresc să asigure o bună administrare a justiției și să respecte, în special, principiul securității juridice (cazul NunesDias contra Portugalia, hotărârea din 10.04.2003, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Recueil 2003 – IV, § 32). Așa fiind, o asemenea reglementare, ca și aplicarea ei nu trebuie să împiedice justițiabilul să utilizeze calea de atac disponibilă. De asemenea, se impune ca, în fiecare caz în parte, să se aprecieze, în lumina particularităților unei proceduri eventuale în discuție și în funcție de scopul și obiectul articolului 6 paragraf 1, forma de publicitate a unei hotărâri judiciare prevăzute de norma internă a statului în cauză (cazul Axen contra Germania, hotărârea din 08.12.1983, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 72, § 31).

În general, efectivitatea dreptului de acces la un tribunal impune ca exercițiul lui să nu fie afectat de existența unor obstacole sau impedimente de drept ori de fapt, ce ar fi de natură să pună în discuție însăși substanța sa.

Privitor la existența unor posibile obstacole de drept, Curtea a decis că exercitarea căilor de atac interne numai pentru a se constata inadmisibilitatea unor acțiuni judiciare prin jocul dispozițiilor legale ce le reglementează nu este de natură să corespundă imperativelor articolului 6 paragraf 1; dimpotrivă, este necesar ca legislația națională să asigure oricărei persoane „o posibilitate clară și concretă de a contesta un act ce constituie o ingerință în drepturile sale” (cazul De Geouffre de la Pradelle contra Franța, hotărârea din 16.12.1992, CURTEA EUROPEANĂ A DREPTURILOR OMULUI, Série A nr. 253 – B, § 34).

Reieșind din jurisprudența menționată a Curții Europene a Drepturilor Omului, rezultă că prevederile contestate ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 **nu corespund rigorilor menționate, fiind astfel în contradicție cu normele Articolelor 4 alin. (1) și alin. (2), 7, 8 alin. (1) și alin. (2), 16, 20 alin. (1) și alin. (2), 26 alin. (1) și alin. (2) din Constituția Republicii Moldova, Articolelor 1, 6 paragraf 1, 13, 14 al Convenției pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale**, deoarece prevederea contestată impune **începutul curgerii termenului de prescripție pentru adresarea în instanță în cazul litigiilor de muncă cu caracter nepatrimonial pentru angajatorii persoane fizice și juridice; sindicate și alți reprezentanți ai salariaților; patronate; autorități publice centrale și locale; procuror, de la data când salariatul, în calitate de parte unilaterală al raportului de muncă a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său, și, prin consecință prevederile contestate ale art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003 urmează să fie declarate neconstituționale.**

IV – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

1. Primirea și admiterea cererii de ridicare a excepției de neconstituționalitate;
2. Sesizarea Curții Constituționale a Republicii Moldova cu capetele înaintate prin prezenta cerere;
3. **Controlul constituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003, potrivit căreia:** „Cererea privind soluționarea litigiului individual de muncă se depune în instanța de judecată în termen de 3 luni de la data când salariatul a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului său”;
4. **Declararea neconstituționalității prevederii art. 355 alin. (1) lit. a) Codul Muncii nr. 154–XV din 28 martie 2003.**

VII - DECLARAȚIA ȘI SEMNATURA

Declar pe onoare ca informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Locul

Data 13 XII. 16

Semnătura _____

